

Viața și societatea în țările candidate la UE

Introducere

De-a lungul anilor, Sondajul european privind calitatea vieții (EQLS) elaborat de Eurofound s-a transformat într-un set valoros de indicatori care vin în completarea indicatorilor tradiționali ai creșterii economice și nivelului de trai, cum sunt produsul intern brut sau venitul. Indicatorii EQLS oferă o mare diversitate de elemente care pot contribui la monitorizarea și la stabilirea de priorități pentru țările candidate la aderarea la Uniunea Europeană, care ar trebui să armonizeze politicile specifice cu cele ale UE și să pună în aplicare reforme.

Cele cinci țări candidate în prezent la UE — Albania, Muntenegru, Macedonia de Nord, Serbia și Turcia — au fost incluse în valul EQLS din 2016 și pentru unele dintre ele sunt disponibile informații despre modificările observate în timp, pe baza sondajelor anterioare (2003, 2007 și 2011). Acest raport analizează trei mari domenii — calitatea vieții, calitatea serviciilor publice și calitatea societății — și cuprinde indicatori privind:

- starea de bine subiectivă, nivelul de trai, aspectele legate de sărăcie și echilibrul dintre viața profesională și cea privată
- asistența medicală, îngrijirea de lungă durată, serviciile de îngrijire a copiilor și alte servicii publice
- insecuritatea socială, percepțiile asupra excluziunii sociale și asupra tensiunilor din societate, încrederea în oameni și în instituții, participarea și angajamentul în cadrul comunității, precum și implicarea în programe de formare

Raportul conține un capitol introductiv și cinci profiluri de țară.

Contextul politicilor

Indicatorii privind calitatea vieții, calitatea serviciilor publice și calitatea societății contribuie la integrarea perspectivei cetățenilor în planificarea politicilor și în evaluarea rezultatelor. În cazul în care indicatorii sociali pentru țările candidate nu sunt disponibili sau nu sunt pe deplin comparabili cu cei ai UE, se pot folosi datele din sondaj pentru a facilita evaluarea diferențelor dintre țări și a potențialelor domenii de interes pentru politica națională.

Constatările din acest raport privind calitatea vieții, serviciile publice și societatea sunt relevante atât din perspectivă națională, cât și în contextul domeniilor abordate în procesul de extindere a UE. Ele sunt relevante și în contextul mai larg al obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD), pe care țările le evaluează uneori cu dificultate din cauza lipsei unor măsuri de monitorizare cuprinzătoare.

Perspectiva comparativă a EQLS poate contribui la înțelegerea evoluțiilor pe termen mediu din societate, precum și la îmbunătățirea calității vieții, atât în UE, cât și în țările sale partenere.

Mesaje principale

- Nivelul de satisfacție personală și de fericire în țările candidate continuă să fie mai mic decât în statele membre ale UE.
- Ca în multe țări, nivelul de fericire este mai mare decât cel de satisfacție personală. Decalajul dintre fericire și satisfacția personală sugerează că, în ciuda unei satisfacții limitate în ceea ce privește viața, oamenii se pot bucura de o anumită împlinire emoțională datorită familiei și relațiilor sociale.

- Țările candidate obțin rezultate mai mici decât media UE28 la mai mulți indicatori ai condițiilor de viață, cum sunt amploarea deficiențelor locative, sărăcia energetică și lipsurile materiale. Cu toate acestea, în domenii precum calitatea percepută a anumitor servicii publice, țările candidate par să fie mai puțin dezavantajate decât unele state membre din Europa de Est, în special în urma crizei economice din 2008.
- În ceea ce privește structura demografică, unele țări candidate au populații relativ tinere (în special Albania și Turcia), în comparație cu majoritatea statelor membre. Acest lucru se reflectă în performanța lor relativ bună în ceea ce privește o serie de indicatori de sănătate, deși acești indicatori sunt considerabil mai mici în cazul persoanelor în vârstă.
- În general, persoanele din țările candidate sunt destul de optimiste în privința viitorului lor și îndeosebi în privința viitorului generațiilor următoare (cu excepția Turciei), posibil și ca urmare, în parte, a perspectivei integrării în UE și a beneficiilor percepute în calitate de stat membru al UE. Trebuie recunoscute însă îmbătrânirea demografică și anumite dificultăți și privațiuni materiale, întrucât acestea ar putea afecta climatul pozitiv actual.
- În majoritatea țărilor candidate există decalaje considerabile între bărbați și femei în ceea ce privește volumul muncii casnice și de îngrijire pe care o desfășoară aceștia. Deși calitatea serviciilor de îngrijire este considerată mai bună decât cea a altor servicii publice, este posibil ca disponibilitatea lor să nu fie suficientă pentru a avea un efect asupra deficiențelor legate de echilibrul dintre viața profesională și cea privată. Este posibil ca schimbările privind modul de organizare a muncii și a vieții să depindă și de tipurile de locuri de muncă disponibile și de profilul economic al țării. Țările nu par însă să se pregătească anticipat pentru aceste schimbări, din moment ce participarea adulților la sesiuni de formare, din motive profesionale sau de altă natură, este scăzută.
- Coeziunea socială este sub presiune pe mai multe planuri. La anumite categorii de persoane, cum sunt cele în vârstă, cele cu venituri mici și, în unele cazuri, femeile, se raportează niveluri ridicate de excluziune socială, precum și o sănătate mintală precară. În plus, un procent relativ mare de persoane din unele țări candidate semnalează tensiuni între bogați și săraci și între conducere și lucrători. Estimările privind inegalitatea veniturilor înregistrate de EQLS sunt în mod constant mai mari în majoritatea țărilor candidate, comparativ cu statisticile naționale. Această constatare poate fi un impuls suplimentar pentru a îmbunătăți evaluarea acestei inegalități și pentru a utiliza aceste măsurători în evaluarea politicilor concepute pentru a combate inegalitatea.
- Există diferențe relativ mari între zonele rurale și cele urbane în ceea ce privește atât calitatea vieții, cât și calitatea serviciilor publice și locale. Aceasta este o provocare deosebită în țările candidate, dat fiind că populația lor rurală este numeroasă. Sondajul EQLS din 2016 a subliniat în mod specific lipsa de disponibilitate a serviciilor de reciclare pentru populația rurală.
- Îmbunătățirea calității vieții la nivel local — atât rural, cât și urban — în țările candidate poate fi complicată de modelul de încredere în instituțiile naționale. Spre deosebire de majoritatea statelor membre, în care cetățenii au mai multă încredere în autoritățile locale decât în instituțiile naționale, acest avantaj relativ nu se aplică în cazul autorităților locale din țările candidate.

Informații suplimentare

Raportul *Viața și societatea în țările candidate la UE* este disponibil la: <https://eurofound.link/ef18032>

Director de cercetare: Tadas Leončikas

information@eurofound.europa.eu